

En bättre Värld

EN TIDNING FRÅN VASAKRONAN • NUMMER 4 • DECEMBER 2019

SATSA PÅ
HÅLLBARHET
*Dina sparpengar
är en maktfaktor*

UPPFINNARNA
*Innovationen som
sparar världens vatten*

4

TIPS FÖR
ÖVERVINTRING

GLADA I
GARNISONEN

*Happy Socks känner
sig som hemma*

Många bäckar små ...

JAG TROR inte jag har varit på en enda middag det senaste året utan att klimatfrågan kommit upp på bordet. Stämningen har varit något helt annat än vad den känts som tidigare. Alla har typiskt hamnat i någon variant av försvarstal. Någon har slutat äta något, någon reser annorlunda och någon tycker att någon annan borde ta tag i frågan. Det har gått fort att landa i en ny typ av samtal. Och även om stämningen blir lite tryckt, är det förhoppningsvis ett tecken på att vi börjat fundera.

MEN VAD kan jag göra? Den ständiga frågan. En sak som jag kanske inte tänkt så mycket på är hur jag valt att placera mitt pensionskapital. Att aktivt välja saker som går till sådant jag vill att det ska gå till. Och i princip alla har ju pensionskapital. Jag kan också välja vilka frågor jag ställer till de som är rådgivare för olika placeringsalternativ. Även om det kanske känns lite futtigt blir det som med träning tänker jag. Går jag till gymmet en gång händer ingenting, men går jag dit tre gånger i veckan i ett år, då händer det faktiskt något.

*"När hållbarhet
översattes till
finansiell risk
blev finans-
marknaden
intresserad."*

VI HAR jobbat med grön finansiering i många år och när hållbarhet översattes till finansiell risk blev finansmarknaden intresserad. Pengar styr mycket mer än vad vi vill. Och varför då inte använda våra pengar lite smartare. Jag har redan idag placerat mina sparpengar till stor del i förnybar energi. Men jag ska ta en djupare titt och se om jag inte kan få mina pensionspengar att göra betydligt mer nytta. Och jag ska ställa helt nya frågor till Måns, min pensionsrådgivare. Så när vi ses nästa gång tror jag det kommer bli mycket roligare

att prata pension. Och gör du samma sak – kanske vi tillsammans kan få ihop till en hel å.

Trevlig läsning!

PETER ÖSTMAN,
Kommunikationschef
Vasakronan

INNEHÅLL

TEMA HÅLLBART SPARANDE

Hållbarhet blir allt viktigare. Även i finansvärlden. Svenska folkets sparpengar är en maktfaktor...

4

KLASSISKT LANDMÄRKE

Ingen kan missa det 86 meter höga tornet som göteborgarna döpt till Läppstiftet...

10 SNACKISAR RUNT FIKABORDET

**16 BERÄTTELSE
SOM BERÖR**
& Other Stories första
butik i Göteborg...

20 I HUVUDET PÅ
Mikael Abbhagen...

22 KRÖNIKA
Av Emma Hernell

23 GLADA I FÄRG
Happy people make
happy products...

27 VÄRDENS SIDA
1 000 kvadratmeter
mode, livsstil, inredning
och upplevelser...

28 DETALJEN
Livet på en pinne...

En bättre värld ges ut av **VASAKRONAN**

ANSVARIG UTGIVARE OCH CHEFREDAKTÖR:

Peter Östman, Tel: 08-566 205 60, peter.ostman@vasakronan.se

REDAKTIONSCHEF: Pontus Ekholm, Tel: 08-566 205 39,

pontus.ekholm@vasakronan.se

REDAKTIONENS ADRESS: Vasakronan AB, Box 300 74, 104 25 Stockholm.

Tel: 08-566 20 500 **WEBB:** www.vasakronan.se

OMSLAG: Happy Socks huvudkontor, Garnisonen, Stockholm

FOTO: Gustav Kaiser

REDAKTIONELL PRODUKTION: Susanne Glennegård och Ewa Lindström,

Springtime-Intellecta. **REDAKTIONSRÅD:** Anneli Dahl, Daniel Jighede, Sara Rääf,

Rebecca Liljebladh Thorell, och Victoria Wahlberg. **REPRO:** Turbin.

TRYCK: Brandfactory, 2019. Tryckt på miljögodkänt papper.

NY ADRESS ELLER MOTTAGARE MEDDELAS TILL:

adressandring@vasakronan.se

ÖVERLEV VINTERN

Mörkt. Kallt. Ruggigt. Men kom igen, ganska mysigt också. Lite hjälp på traven kan dock behövas. Här är några tips.

OVÄNTAD FYLLNING

1 Det amerikanska märket Rumpl har lanserat ett nytt sovtäcke, NanoLoft, som är fyllt med skräp. Eller, kanske inte riktigt. Men fyllningen i varje täcke består av återvunna plastflaskor. Mjukt, miljösamt och varmt. Perfekt för camping, även om det är kallt.

addnature.com

ODLA INNE I KYLAN

2 På 14 dagar kan kasserade grönsaker få nytt liv om rotsystemet placeras i vatten. Regrow, som tagits fram av designern Madeleine Nelson, är snygg och enkel att använda. Bara att placera över en behållare med vatten och låta valfri grönsak få en ny chans att hamna på tallriken.

designtorget.se

VEGANSKA KLÄDER

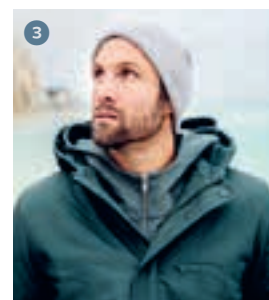
3 Tyska modemärket Bleed gör trendiga kollektioner som är veganska och miljövänliga med material som tencel, econyl och hampa. Här finns kläder för alla vintersportare. Namnet syftar på att jorden blöder och det ställer krav på hur kläder produceras och tillverkas.

bleed-clothing.com

MASSERA DIG MJUK

4 Stel efter promenaden eller skidturen? Den här tuben i kork från Casall kan du använda för att massera kroppens muskler. En lätt men samtidigt stadig rulle som ger ett kraftigare tryck jämfört med andra material. Enkel att förvara och lätt att ta med sig.

sportamore.se

PÅVERKA

Påverka med dina pengar

Hållbarhet blir allt viktigare. Även i finansvärlden. Svenska folkets sparpengar är en maktfaktor som kan bidra till en bättre värld. Men hur ska en vanlig sparare tänka?

TEXT: ANDREAS ERICSON ILLUSTRATION: KATI METS

DET SVENSKA fondsparandet uppgår till nästan 6 600 miljarder kronor. Det är en och en halv gång så mycket som Sveriges BNP. En enorm summa. Gabriel Lundström, hållbarhetsansvarig för företag och privatkunder på SEB, tycker att fler av oss borde inse vilket inflytande vi har tillsammans och fundera på var våra pengar hamnar.

– Man pratar mycket om konsumentmakt. Att vi exempelvis ska köpa mer ekologiskt och äta mindre kött. Men pensionspengarna är något många inte tänker på. Mellan tummen och pekfingret ligger ungefär 60 procent av pensionskapitalet i aktier. Alltså ägande som i sin tur innebär inflytande över företagen.

Gabriel Lundström menar att de fondbolag som förvaltar våra pengar kan vara med och ställa företagen de äger till svars. Men det kräver att alla sparare agerar och fattar medvetna beslut.

– Om varje enskild individ börjar ställa krav kan mycket förändras, säger han.

Men vad kan en vanlig sparare göra?

– Enklast är att höra av sig till bolaget som förvaltar ens pengar. För mer information kan man gå in på minpension.se eller på Pensionsmyndighetens fondtorg. Hållbarhetsprofilen.se är också bra. Sedan bör man höra av sig till sin pensionsrådgivare och ställa frågor och se om man får de svar man förväntar sig.

Gabriel Lundström

”FLER AV OSS BORDE INSE VILKET INFLYTANDE VI HAR TILLSAMMANS OCH FUNDERA PÅ VAR VÅRA PENGAR HAMNAR.”

GABRIEL LUNDSTRÖM, HÅLLBARHETSANSVARIG FÖR FÖRETAG OCH PRIVATKUNDER PÅ SEB

Emma Sjöström

Emma Sjöström är forskare vid Handelshögskolan i Stockholm. Hennes doktorsavhandling *Shareholder Influence on Corporate Social Responsibility* handlar om hållbara investeringar.

– Den första etiska fonden kom på 1960-talet. Men i större skala kom den typen av alternativ inte igång förrän på 1990-talet. 2001 fick AP-fonderna krav på sig att ta hänsyn till miljö och etik. Därefter har det tagit verklig fart och nu handlar det om hållbarhet snarare än om etik, säger Emma Sjöström.

Något Emma Sjöström undersöker är kort-siktigheten som finns både på finansmarknaderna och hos bolagen.

– Det är ett bekymmer som analytiker, förvaltare och börsnoterade bolag är medvetna om. Men nu kommer nya krav från flera olika håll. Exempelvis har EU-kommissionen uttryckt att man vill se mer långsiktighet på finansmarknaderna. Allt fler investerare och bolag har börjat inse att de behöver göra en långsiktig analys av vilka konsekvenser klimatförändringarna bolagens framtida kassaflöden.

Är investerare bra på att påverka bolag i en mer hållbar riktning?

– De är i alla fall bra på att göra aktiviteter som syftar till att påverka, även om effekterna varierar. Just nu ser vi en trend där investerare går samman i internationella koalitioner, till exempel gällande klimatet. Det är ett försök att inte enbart påverka enskilda bolag utan hela branscher. Men vi är inte riktigt på det klara med hur effektiva de olika strategierna för påverkan är, det behövs mer forskning, säger Emma Sjöström.

ALLT DETTA INNEBÄR att vanliga sparare behöver fundera. Hur ska man tänka för att

bidra till en mer hållbar värld, samtidigt som de investerade pengarna ska ge en bra pension.

Gabriel Lundström menar att vi även utifrån ett rent ekonomiskt perspektiv behöver tänka på de risker exempelvis klimatförändringarna innebär.

– Vad händer om vissa företag inte klarar av att ställa om sina affärsmodeller i den takt som krävs? Vad händer exempelvis med oljebolagen när efterfrågan på olja faller? Eller ett annat aktuellt exempel – företag som tillverkar engångsartiklar av plast som snart ska förbjudas? Men självklart finns det också möjligheter för företag som kommer att möta de nya utmaningarna, säger han.

Joakim Sandberg är professor i praktisk filosofi vid Göteborgs universitet. Han leder den internationella forskargruppen *Financial Ethics* och har studerat hur finansiella aktörer som banker och pensionsfonder agerar när de försöker ta ansvar för samhälle och miljö.

– Kapitalflöden styr mycket i vår värld, till exempel vilka industrier vi har. Utan att förändra flödet av pengar kommer vi inte kunna ställa om till ett mer hållbart samhälle, säger han.

Men hur ska en enskild sparare tänka kring detta?

– Många får en magkänsla att vissa investeringar helt enkelt är fel, som exempelvis att investera i oljebolag. Men det kan få en ytterst liten effekt att sälja sitt innehav i en viss bransch om någon annan ändå kanske köper. Aktien byter bara ägare från någon som vill påverka till någon som kanske inte vill det.

Ett mer effektivt sätt kan vara att tänka utifrån det Joakim Sandberg kallar ett påverkansperspektiv.

– Man utgår från frågan ”vad kan jag faktiskt

”2001 fick AP-fonderna krav på sig att ta hänsyn till miljö och etik. Därefter har det tagit verklig fart och nu handlar det om hållbarhet snarare än om etik.”

EMMA SJÖSTRÖM, FORSKARE VID HANDELSHÖGSKOLAN I STOCKHOLM

göra för att få företag att styra om”? Tanken är att hitta hållbara investeringar som hjälper till att göra världen bättre. Då är det allra bästa att välja företag som satsar exempelvis på grön teknik och som har ett stort kapitalbehov.

Hur hittar spararna de företagen?

– De behöver bli mer aktiva och informera sig. Läs på. Sätta sig in i detaljerna. Inte bara köpa en fond. Det är också viktigt att få en extern bekräftelse på att ett fondbolag verkligen gör något gott. Det finns granskare som

exempelvis Svanen-märkning av fonder och Fair Finance-guiden.

Välja till, välja bort eller försöka påverka. Det är inte helt lätt för sparare att orientera sig i vad som ger bäst effekt. Men Gabriel Lundström menar att det ändå är tydligt att många vill placera sina pengar på ett sätt som bidrar till en bättre värld. Och att det är klimatet som står i fokus.

– Vi frågade 260 000 av våra kunder om vad de prioriterade högst av FN:s 17 hållbarhetsmål. Svaren visade att klimatet var

Joakim Sandberg

mest prioriterat. Andra frågor som exempelvis minskad fattigdom och jämställdhet kom betydligt längre ner vilket var lite överraskande, säger han.

Finns det en risk för så kallad greenwashing? Alltså att en del produkter som kallas hållbara inte är det i praktiken?

– Det är klart att risken finns. Men vår bransch har ganska ordentliga kontrollmekanismer och försöker avvärja risker. Skriver man i ett fondprospekt att man inte investerar i oljebranschen, då har jag svårt att se att man skulle bryta mot det, säger Gabriel Lundström och fortsätter:

– Det kommer också bli fler riktlinjer kring vad som får kallas hållbart. EU håller på att ta fram regler. Exempelvis blir det högre krav på standardiserad information så att kunderna lättare ska kunna ta den till sig. Från och med nästa år kommer det även bli lagstadgat att ta upp frågan om hållbarhet i placeringsrådgivning.

MÅNGA VILL investera hållbart för att bidra till en bättre framtid för alla. Men det kan också, av rent ekonomiska skäl, vara smart att ägna lite extra tid åt att leta upp företag som kan göra skillnad.

– I nystartade gröna bolag där handeln ännu inte är speciellt stor kan ens pengar göra verklig skillnad. På engelska kallas det impact investing. En variant är att gå in i en tidig fas genom så kallad grön crowdfunding och ge pengar till purfärska gröna lösningar. Men det beror ju också på hur mycket risk man är beredd att ta med sina pengar, säger han. ●

”Utan att förändra flödet av pengar kommer vi inte kunna ställa om till ett mer hållbart samhälle.”

JOAKIM SANDBERG, PROFESSOR I PRAKTISK FILOSOFI
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

KLÄDER OCH TEXTILIER har stor klimatpåverkan. Många klädesplagg används bara några få gånger och återvinns sedan inte. Men allt fler företag försöker hitta nya typer av material, och satsar på att återanvända annat material. Exempelvis kan återvunnet polyester från PET-flaskor bli textiltillfibrer.

HÅLL ÖGONEN PÅ HÅLLBART

ALLT FLER BRANSCHER TÄNKER MILJÖVÄNLIGT. HÄR FINNS MÖJLIGHETER ATT BÅDE BIDRA TILL EN BÄTTRE FRAMTID OCH SAMTIDIGT FÅ BRA AVKASTNING PÅ KAPITALET.

ALTERNATIV ENERGI blir en allt viktigare del i den totala energiproduktionen. Vindkraft är redan en jätteindustri och solenergi kommer allt mer. Håll ögonen på den havsbaserade vindkraften. Sveriges långa kuster anses vara utmärkta för en utbyggnad av stora vindsparksparker ute till havs.

FORDONSINDUSTRIEN förnyas snabbt. Idag finns nästan hundra tusen laddbara bilar i Sverige och antalet har ökat med 50 procent det senaste året. Elbilarna kommer att bli viktigare i framtiden och exempelvis Volkswagen hoppas på att att sälja tio miljoner elbilar det närmaste decenniet.

FÖRPACKNINGSINDUSTRIEN är en annan bov i sammanhanget. Förpackningar innebär stora koldioxidutsläpp när de produceras och återvinns inte alltid. Företag som förmår hitta nya materiallösningar och bättre möjligheter till återanvändning har framtiden för sig.

SHEPARD ROBSON

SHUTTERSTOCK

Rekordgrön lyx i London

MED 3700 kvadratmeter grön fasad kan engelska Citicape House slå nytt europeiskt rekord. Byggnaden ska bidra till att ta itu med Londons mest akuta miljöfrågor som luftkvalitet och bullar och damm. Varje år kommer växterna att bidra till att fånga nio ton koldioxid, producera sex ton syre och fånga in cirka 500 kilo farliga partiklar. Även taket kommer att fyllas med växtlighet. Där ska hotade inhemska vilda blomarter få blomstra. Citicape House är 24 500 kvadratmeter stort, har elva våningar, och kommer bland annat att rymma hotell, kontor och restaurang. 2024 ska allt vara klart.

BOKTIPSET

SVERIGES NYA MILJARDÄRER Vinnare & förlorare i den nya ekonomin

Jon Mauno Pettersson,
Erik Wisterberg, Natur och
Kultur Allmänlitteratur.

I SVERIGE finns fler miljardärer än någonsin. Men det är inte i finansvärlden eller industrin den nya eliten växer fram. Istället är det en ny generation av super-entreprenörer som tar över. Framgångssagor som Spotify och Izzette är bara toppen på ett isberg. Nu formas en helt

ny ekonomi, där riskkapital och gränslöshet dominerar. Men vilka är egentligen människorna bakom de nya miljardbolagen och vad driver dem?

MUMSA PÅ NÅGOT NYTT

ATT ÄTA INSEKTER är bra för miljön. De är dessutom näringsrika. Och, hävdar vissa, faktiskt goda. Men för många är nog tanken på att stoppa en gräshoppa i munnen ganska motbjudande. Desto modigare att kanadensiska Crickstart redan nu vågar satsa. De säljer bland annat smoothies och snackbars med insekter som bas. De här godbitarna har smak av jordnöts-smör, chili och pepparmint. Bra att veta är att det inte finns några hela kryp i produkterna, de har malts ned till mjöl och sedan smaksatts.

”Om man vägrar se bakåt och inte vågar se framåt, måste man se upp.”

TAGE DANIELSSON

KLASSISKT LANDMÄRKE

*Ingen kan missa det 86 meter höga
tornet som göteborgarna döpt till
Läppstiftet. Förra året fick delar av
byggnaden en rejäl ansiktslyftning.
Resultatet blev nya moderna
och snygga kontor.*

TEXT: SUSANNE GLENNEGÅRD

FOTO: JOHANNES BERNER

På våning 20 har PM Flex, som säljer byggmaterial, en storslagen utsikt över Göta älv, Göteborgs hamn och Göteborgsoperan.

*På entréplan finns restaurang
Läppstiftet som serverar lunch och
en halv trappa upp ligger caféet.
Restaurangen arrangerar också
event, fester och catering.*

Läppstiftet

ADRESS: Lilla Bommens Torg 11
och Lilla Bommen 1-2 Göteborg.

YTA: 27 366 kvm kontor
och 2 066 kvm butik.

KOMMUNIKATIONER:

Fem minuters promenad till
Centralstationen, Nils Ericson
Terminalen, Drottningtorget och
Brunnsparken med spårvagnar,
bussar, tåg och flygbussar.

DEN SOM MOT förmodan inte
hittar till Lilla Bommen kan i princip
fråga vilken göteborgare som helst.
Byggnaden, i folkmun kallad
Läppstiftet, är ett välkänt land-
märke som syns på långt håll.

Läppstiftet ligger nära centrum,
precis invid Göta älv, och består av
två byggnader. Lilla bommen 1 är
det 86 meter höga röd vita tornet
med 22 våningar och Lilla bommen
2 är den lägre delen av byggnaden.
På tornets översta våning finns den
så kallade Götheborgsutkiken med
fantastisk vy över staden.

Förra året blev en stor ombyggnad
av Läppstiftet klar. Lokalerna
i Lilla Bommen 2 blåstes ut och
byggdes om till moderna och flexi-
bla kontor. Här har Collector Bank
flyttat in på 6 000 kvadratmeter.
Entréplanet fick glasfasad och en ny
entré öppnades upp mot Göta älv.

LÄPPSTIFTET byggdes
1986-1989. Arkitekten Ralph Erskine
ville låta byggnadens färg och form
inspireras av Göteborgs historia
som sjöfartsstad och centrum för
skeppsbyggande. Namnet Lilla
Bommen kommer från när grunden
till Göteborg lades under 1600-talet.
Då var staden befäst med murar
och en vallgrav med kanaler. Även
mot sjösidan fanns en strandmur
både över och under vattenytan.
De enda öppningarna in till staden
fanns vid kanalernas inlopp. Dessa
var försedda med varsin bom.
Bommarna hölls stängda nattetid
för att hålla inkräktare och skurkar
borta från staden. ●

*2018 flyttade Collector Bank in
i helt nyrenoverade moderna
kontorslokaler.*

*Stora fönster släpper in
mängder av dagsljus
på PM Flex kontor.
Även en regnig dag.*

*Det finns gott om gemensamma utrymmen och fina platser att slå sig ned på.
Den grunda inomhusbassängen med stenar har fyllts med vatten som bidrar
till en känsla av lugn och ro.*

En ny entré har öppnats upp mot Göta älv.

BERÄTTELSE SOM BERÖR

TEXT: SUSANNE GLENNEGÅRD FOTO: JOHANNES BERNER

HISTORIEN GÅR IGEN. DÄR LEGENDARISKA VARHUSET MEETHS LÅG HAR & OTHER STORIES ÖPPNAT SIN FÖRSTA BUTIK I GÖTEBORG. AMBITIONEN ÄR DENSAMMA. ATT ERBJUDA NOGA UTVALDA KOLLEKTIONER TILL MODEMEDVETNA KVINNOR.

Fasaden på den klassiska jugendbyggnaden från 1910 är imponerande med sin arkitektur och stora skyltfönster ut mot gatan. Här, på Kungsgatan 37, låg en gång varuhuset Meeths som sålde exklusiv damkonfektion och accessoarer. I maj 2019 öppnade & Other Stories på samma adress.

– Vi visste att vi var efterlängtrade i Göteborg. Men vi behövde rätt lokal för att kunna skapa den inspirerande miljö och kreativa feeling vi ville ha, säger Hedvig Kahlin, Visual Merchandiser på & Other Stories.

Precis som Meeths säljer & Other Stories mode, accessoarer och skönhetsprodukter för kvinnor.

– Vi började renovera 2018. Det finns så mycket historia i den här lokalen och det är jättespännande. Det känns väldigt fint att vi har kopplingen till Meeths. Vi har tagit tillvara och renoverat originaldetaljer, återskapat golvet och den stora trappan som leder till övervåningen.

& Other Stories kollektioner designas av tre ateljéer, i Stockholm, Paris och Los Angeles. Kollektioner som vill förmedla berättelser, därav modekedjans namn.

– Paris är klassiskt, romantiskt och chict. Men också lekfullt med en mix av olika mönster. Los Angeles är sött på sommaren och lite mer elegant åt det bohemiska hållet på vintern. Varje kvinna ska hitta det som känns rätt för just henne, säger Hedvig Kahlin när vi betraktar den allra senaste kollektionen, Stockholm 02, som kunderna möter alldeles vid entrén.

– Stockholm står för det enkla och stilrent skandinaviska. Just den här kollektionen präglas lite mer av streetwear för kvinnor som vill göra ett statement.

DEN STORA LOKALEN på 900 kvadratmeter i två våningar är ljus och luftig. Det är högt i tak. På bottenvåningen finns stolar och bord där man kan vila en stund. Det är samma plats där Meeths hade sin klassiska tesalong.

– Öppningsdagen var helt hysterisk, det var

CITY
handel

HYRESGÄST: & Other Stories

VERKSAMHET: Modekedja

ADRESS: Kungsgatan 37, Göteborg

”VI BLANDAR KLÄDER, SKOR OCH ACCESSOARER SÅ ATT DE TILLSAMMANS BERÄTTAR EN STORY SOM OCKSÅ UNDERSTRYKS MED TEXTER OCH FOTON.”

HEDVIG KAHLIN, VISUAL MERCHANDISER PÅ & OTHER STORIES

Hedvig Kahlin, Visual Merchandiser, tycker att hon har världens roligaste jobb.

väldigt mycket folk. Roligt var att det kom många äldre som varit här som barn. De kom ihåg att de druckit te i salongen eller fått en klippning hos barnfrisören som fanns där då.

Många inredningsdetaljer är vintage som vitrinskåpen och kassadisen. Bakgrundsmusiken är lugn och på lagom hög nivå. Precis som tanken var med Meeths vill & Other Stories vara en plats där kunderna kan lämna stressen bakom sig och strosa omkring i lugn och ro.

– Vi lägger ned mycket arbete på att skapa visuella helhetsintryck. Vi blandar kläder, skor och accessoarer så att de tillsammans berättar en story som också understryks med texter och foton. Det här är ett väldigt roligt jobb, jag kan vara hur kreativ som helst, säger Hedvig Kahlin.

FÖR ATT BEHÅLLA känslan av rymd och luft är det också viktigt att butiken inte känns överbelamrad.

– Därför hänger vi bara fram sju plagg av varje, just för att det ska kännas tillgängligt och överblickbart för kunderna, säger Hedvig.

Målgruppen beskriver hon som blandad, allt från 15-åringar till äldre damer.

– Vi ligger lite högre i pris och säljer inte massproducerande kollektioner. Det våra kunder köper kommer de inte att se på var och varannan tjej eller kvinna på gatan.

PÅ ÖVRE våningen finns omklädningsrummen med gott om utrymme.

– Här har vi gjort små installationer som lyfter fram berättelserna, säger Hedvig Kahlin och pekar på en glaslåda där innehållet beskriver Los Angeles. Inspirationen kommer från ”Californian living” och här finns tygprover, exempel på färger och foton.

& Other Stories är ett dotterbolag inom H&M-koncernen och grundades 2010 av en liten grupp kreatörer. Den allra första butiken öppnade 2013. Sedan dess har det gått fort. Idag finns 70 butiker över hela världen och försäljning online i Europa, USA och Sydkorea.

– Vi kommer att expandera ännu mer online men också fortsätta satsa på fysiska butiker. Kundernas upplevelse handlar inte bara om att shoppa utan också om att få kliva in i en inspirerande miljö. Vi lägger mycket tid på att ge råd och hjälpa kunder att hitta det som passar just dem. Ett personligt bemötande som inte går att skapa online. ●

I NÄRHETEN AV MEETHSHUSET

MEETHSHUSET MED adress Kungsgatan 35-39/Vallgatan 16-24 byggdes 1910 för AB Vollmers-Meeths. Byggnaden var storslagen och modern på sin tid med stora glaspartier och elegant dekor i jugendstil både på fasaden och inuti.

På Kungsgatan 37 öppnade Meeths varuhus som under många år lockade modemedvetna kvinnor. 1965 moderniserades varuhuset, då en av nymodigheterna var rulltrappor. 1974 stängdes Meeths varuhus och 1978 öppnade hamburgerkedjan Clock på bottenplanet.

Under slutet av 1980-talet byggdes huset om för att på nytt bli varuhus. Indiska magasinet flyttade in på båda våningarna och fanns

kvar till 2018. & Other Stories tog över lokalen och öppnade sin butik i maj 2019.

KUNGSGATAN ÄR ett av de starkast växande handelsstråken i Göteborg. Här finns trendiga klädfaffärer, second hand-butiker, restauranger och service. Ett stenkast bort ligger Grönsakstorget och Domkyrkan. I närheten finns Magasinsgatan och Vallgatan med caféer, lunchrestauranger och butiker, Saluhallen på Kungstorget och Feskekörkan på Rosenlundsplatsen. Meethshusets centrala läge innebär goda kommunikationer med hållplatser för buss och spårvagn precis intill. Till Centralstationen tar det tio minuter att gå.

PAO DUELL

Uppfinnarna

VATTENBRIST ÄR ETT REELLT HOT FÖR MÅNGA LÄNDER OCH HEMMA I BYRÅLÅDAN LÅG UPPFINNINGEN SOM VÄRLDEN VÄNTADE PÅ. NÄSTA STEG ÄR ATT HITTA NYA SÄTT FÖR ATT RENA SMUTSIGT VATTEN.

TEXT: MALIN AGE BILD: KARL NORDLUND

DET BÖRJADE MED kompisarna Johan Nihlén och Mikael Abbhagen som gjorde en lista – och så en svärfar med idéer.

– Johan och jag skrev ner vad som var viktigt för oss. Vi var båda lite trötta på våra jobb och ville istället jobba tillsammans med en fysisk produkt. Det skulle vara inriktning mot design och något som var hållbart, berättar Mikael Abbhagen, nu tre år senare.

Tankarna snurrade och på en middag tog Johan Nihlén upp ämnet med sin svärfar Kaj Mickos, en erfaren forskare och uppfinnare. Kaj Mickos gick fram till skrivbordet, drog ut en låda och tog fram den allra första prototypen till det som i dag är grunden för företaget Altered.

Där hade den legat i tio år – men nu var världen redo.

UPPFINNINGEN ÄR ett litet munstycke som du fäster på vattenkranen. Vanligtvis när du tvättar händerna rinner en hel del vatten förbi rakt ner i avloppet. Men med munstycket skapas miljoner små droppar som slungas ut. Varje droppe får en egen yta, vilket betyder att du inte behöver samma mängd för att bli lika blöt som vanligt.

– Det är en skön, mjuk känsla, lite som lätt strilande regn, säger Mikael Abbhagen.

Men det är förstås inte upplevelsen som är det revolutionerande med uppfinningen.

Metoden sparar 98 procent av vattenförbrukningen. Det skapar intresse i många delar av världen. Färska siffror från *The World Resource Institute* visar att 25 procent av jordens befolkning hotas av akut vattenbrist.

– När vi gjorde vår Kickstarter-kampanj hände först ingenting. Men efter tre dagar sa det ”pang”. Indien hade upptäckt oss. Företag i Mellanöstern var intresserade. När man får mejl från folk i hårt utsatta länder som Jemen, Indien och Syrien, som tror på vår produkt, blir man ganska ödmjuk inför uppgiften, säger Mikael Abbhagen.

NU ÄR ETT samarbete med IKEA på gång. En ny duschvariant planeras. Produktionen, som hittills sker i Täby Kyrkby, kommer kanske kompletteras med en fabrik i Indien. Nästa steg kan vara att hitta en lösning för att rena smutsigt vatten.

– Vattenbristen är en väldigt komplex fråga, men nu kan vi förändra vårt beteende. Om du och jag minskar vår vattenförbrukning med 40–50 liter per dag så betyder det någonting. Alla kan göra något, säger Mikael Abbhagen. ●

*"Efter tre dagar
sa det 'pang'.
Indien hade
upptäckt oss."*

MIKAEL ABBHAGEN, ALTERED

Julen och Greta

MÅNGA SVENSKAR TROR ATT JORDEN ÄR PÅ VÄG MOT EKOLOGISK KATASTROF. OCH ATT DET KRÄVS ETT STORT EGET ANSVAR FÖR ATT HINDRA DEN UTVECKLINGEN.

NU NÄRMAR SIG detaljhandelns allra viktigast tid på året. Julen står för dörren. Åter igen köper vi pynt, luciakläder, klappar och mat. Och sedan är det dags för mellandagsrea och vi shoppar kläder och delikatesser inför nyårsafton. Det är viktiga dagar för handeln.

I vissa branscher uppgår julhandelsförsäljningen till en fjärdedel av hela årsomsättningen. Under senare år har julhandeln ackompanjerats av en allt intensivare konsumtionskritisk debatt. Trots det har rekord slagits år efter år. Frågan är vilken effekt Greta kommer att ha 2019?

En undersökning från Svanen visar att två tredjedelar av svenskarna tror att jorden är på väg mot en ekologisk katastrof. Den visar också att drygt hälften, 53 procent, anser att individen har det största ansvaret för att förhindra utvecklingen. Sex av tio tror att det egna konsumtionsvalet kan påverka. Det betyder att en stor del av svenskarna är beredda att förändra hur de handlar och har kanske redan gjort det.

UNDER 2018 föll modehandeln i Sverige, både den fysiska och e-handeln, med 1,2 procent. Det har flera orsaker. Dels är den till följd av digitaliseringen utsatt för global konkurrens. Det är enkelt att e-handla från andra länder, och priserna är ofta lägre.

Det kan också bero på att värderingsstyrda konsumenter, som anser att individer har ansvar för att förhindra klimatkrisen, faktiskt förändrar hur de handlar. I Sverige mäter vi inte hur stor försäljningen av second

hand är. Men en studie från Thread up visar att den amerikanska marknaden för second hand växer med runt 30 procent årligen. I Sverige arbetar allt fler kedjor med att skapa cirkulära affärsmodeller och nya aktörer kommer in.

SECOND HAND passar de nya köpmönstren. Att åka på loppisrunda är en upplevelse och har blivit ett helg-nöje. Dessutom finns möjlighet att hitta en unik stil till låga priser samtidigt som konsumtionen gör gott. Den är klimatneutral och ofta går butikernas överskott till välgörenhet.

Frågan är vilken effekt en växande försäljning av second hand har för modehandeln på sikt. Hur påverkas den om konsumenten shoppar nya och gamla plagg med tanke att sälja dem vidare? Vad händer med priskänsligheten? Vilken typ av plagg kommer konsumenten att föredra? Plagg med bättre eller sämre kvalitet? Med högre eller lägre modegrad? Blir varumärken mer eller mindre betydelsefulla? Vad innebär det för hur plaggen vårdas och tas om hand? Och hur påverkas marknaden för tjänster som att reparera, laga och sy om? Ett förändrat konsumentbeteende kan få långtgående konsekvenser.

Det finns anledning att tro att modehandeln påverkas av en Greta-effekt. Den leder till att några avstår från konsumtion, men också till att marknaden för second hand växer. Nu stundar julhandeln. Frågan är om Greta-effekten kommer att märkas? Eller om julhandeln slår rekord i år igen. ●

EMMA HERNELL
VICE VD, HUI RESEARCH

"Det finns anledning att tro att modehandeln påverkas av en Greta-effekt. Den leder till att några avstår från konsumtion, men också till att marknaden för second hand växer."

A vibrant, modern interior space, likely a retail store or office. The room features a large window on the left with a colorful, abstract pattern. In the center, there's a bright yellow armchair. Above it, several colorful, spherical pendant lights hang from the ceiling. A person is walking in the background, and a blue staircase is visible on the far left. The overall atmosphere is bright and creative.

GLADA I FÄRG

HAPPY PEOPLE MAKE HAPPY PRODUCTS. MED DEN
DEVISEN HAR BOLAGET HAPPY SOCKS UTVECKLAT SITT NYA
HUVUDKONTOR I GARNISONEN I STOCKHOLM.

TEXT: DAVID GROSSMAN FOTO: GUSTAV KAISER

**"VI HAR HUNDRAPROCENTIG
ACCEPTANS I ALLT SOM GÄLLER
MÅNGFALD, ETNICITET, SEXUALITET
ELLER ÅLDER. OCH ABSOLUT INGA
KLÄDKODER."**

DANIEL ÅLUND, CHIEF PEOPLE OFFICER & HEAD OF HAPPINESS, HAPPY SOCKS

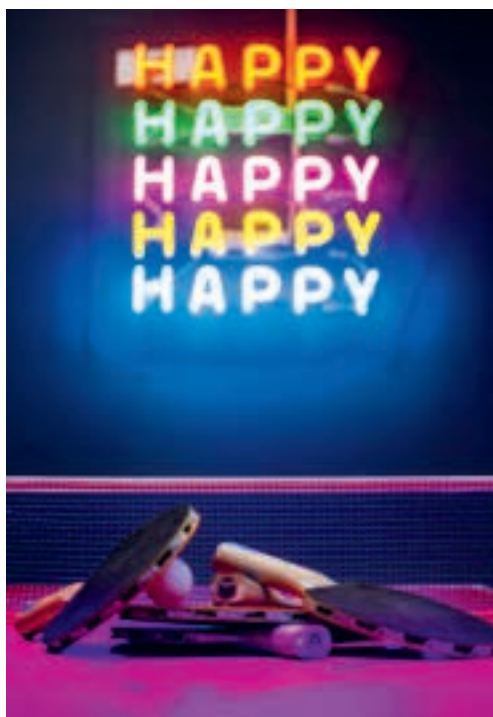

En arbetsplats ska vara ett ställe där man inte bara jobbar utan också gärna hänger. Som ett extra hem. Det tycker Daniel Ålund, Chief People Officer på Happy Socks.

DET ÄR NOG rätt få personer som för femton år sedan betraktade strumpor som något annat än en fotbeklädning där man kunde välja på några färger, mönster och material. Och när Happy Socks 2008 lanserade sitt koncept med strumpor som en färgglad design-accessoar med mönster som stack ut fanns det marknadsbedömare som mest såg det som en kul fluga. Den skulle snart försvinna, ungefär som de färgglada batikmönstren på 70-talet.

De hade rejält fel. Idag säljs de glada strumporna i 90 länder över stora delar av världen och omsättningen börjar närma sig en miljard kronor. Växt har även organisationen gjort med antal anställda, idag 200. De flesta, 130 personer, sitter på det nya huvudkontoret i Karla-huset i kvarteret Garnisonen på Östermalm i Stockholm. Hit flyttade verksamheten i september i år.

– Vi har flyttat fem gånger sedan bolaget startades för att det inte funnits plats att expandera. Den här gången ville vi försäkra oss om att det blir en lösning för lång tid framåt, säger Daniel Ålund, Chief People Officer på Happy Socks när vi ses i konferensrummet The Dot. Namnet och mönstret i mattan med stora prickar i olika färger är förstås hämtat från en av bolagets stor-säljande strumpor.

De patenterade färgglada mönstren präglar även resten av det 2 300 kvadratmeter stora kontoret. Helt i linje med Happy Socks tänk.

– När vi först kom in i lokalen var det inte riktigt som vi tänkte oss vårt blivande kontor. Det var små rum och få gemensamma ytor. Men vi och Vasakronan såg potentialen att skapa de

GODA grannar

HYRESGÄST: Happy Socks

ADRESS: Karlavägen 102, Stockholm

VERKSAMHET: Försäljning av designade strumpor och underkläder.

öppna och sociala ytorna vi ville ha. Platser för spontana möten och för umgänge. Vi säger att happy people make happy products, säger Daniel Ålund som också har titeln Head of Happiness.

GLÄDJE PÅ JOBBET skapar motivation och motiverad personal är lönsamt, menar Daniel Ålund. Han har läst affärpsykologi och arbetat som managementkonsult i Storbritannien i femton år. Ett av hans specialområden är hur man skapar en kultur på en arbetsplats där inte minst nya generationer ska trivas.

– För unga handlar det om mer än lön, de söker rätt kultur och rätt kollegor. Här säger vi ”bring your whole self to work”, alltså var dig själv på jobbet. Det innebär att vi har hundraprocentig acceptans i allt som gäller mångfald, etnicitet, sexualitet eller ålder. Och absolut inga klädkoder.

Det är ingen tillfällighet att han använder engelska begrepp. Internspråket på kontoret är engelska eftersom 40 procent av personalen kommer från andra länder än Sverige. För dem är det särskilt viktigt att kontoret blir som ett extra hem där man kan hänga efter arbetstid. Happy Socks erbjuder även svenskundervisning för att få utländska kollegor att känna sig mer hemma i Stockholm.

INTERNATIONELL ÄR även expansionen. Marknaderna där bolaget just nu är mest aktiva är bland annat Tyskland, USA, Storbritannien, Sverige, Kina och Japan. Där är man redan på plats och ser potential att växa. Både med egna och med partnerdrivna butiker, idag totalt över 100 butiker globalt, och genom e-handel.

– E-handeln är en viktig kanal. Men minst lika viktigt är att vi syns och är på plats där folk rör sig. Många av våra kunder köper strumpor som en gåva och en rätt stor del är turister som vill ha med sig något kul hem, säger Daniel Ålund.

Sedan finns stamkunderna och så samlarna som köper Happy Socks Limited Edition med bland annat ikoniska motiv från Beatles, Rolling Stones och Andy Warhol. Arbetet med att ta fram de exklusiva kollektionerna görs i stort hemlighetsmakeri mellan huvudkontoret i Stockholm och samarbetspartners.

– Själv skulle jag tycka det var cool om vi kunde samarbeta med någon känd politiker som till exempel Michelle Obama. Vi gillar att göra oväntade saker, tillägger han.

Men kommer då folk inte till sist tröttna på färgglada strumpor?

– Nej, vi hänger med i trenderna och så finns det en massa nya idéer. Men det kan jag inte tala om just nu, säger Daniel Ålund med ett leende. ●

ställdes till problem med logistiken. Tunnelbanan hotades helt enkelt av kollaps och för att undvika det infördes flexitid för första gången i Sverige.

I OCH RUNT Garnisonen finns många butiker, service, caféer och matställen. För den som vill ha mer shopping och service ligger gallerian Fältöversten inte långt bort.

Bland restaurangerna märks populära k-märkt som skapats av stjärnkrögarna Jens Dolk, Johan Gottberg och Daniel Roos. På taket till k-märkt finns en lite gömd pärla. Här har Vasakronan tillsammans med Bee Urban skapat en grönskande mötesplats med stadsodling. Terrassen är ett bidrag inte bara till människors välbefinnande, utan också ett skarpt bidrag till ekosystemtjänster i staden.

Det är lätt att ta sig till Garnisonen. Från tunnelbanan Karlaplan är det bara ett par minuters promenad. Eller så hoppar man på någon av alla de bussar som passerar kvarteret. För den som föredrar att cykla finns förvaring att hyra, omklädningsrum och dusch.

GARNISONEN

HAPPY SOCKS huvudkontor ligger mitt i Garnisonen på Östermalm i Stockholm. Namnet Garnisonen avspeglar att det här en gång låg ett kasernområde på samma mark. På 1960- och 70-talet utvecklades kvarteret och moderna kontor byggdes. 1972 var det 350 meter långa Karlahuset klart. Det blev Sveriges längsta byggnad och med sina 180 000 kvadratmeter Stockholms största kontorsfastighet. Här jobbade tusentals människor och det

SKANSKA

AFFÄRER I MALMÖ

VASAKRONAN HAR köpt kontorsfastigheten Sejen 3, Aura, i Malmö av Skanska för 430 mkr. Huset uppfördes 2019 och omfattar 6 700 kvadratmeter. I samband med förvärvet avyttrar Vasakronan byggrätten Hyllie Connect till Skanska för 85 mkr.

COWI TILL PLATINAN

TEKNIKKONSULTEN cowi flyttar sitt svenska huvudkontor till projektfastigheten Platinan i Lilla Bommen i Göteborg. Uthyrningen omfattar totalt 6 500 kvadratmeter och inflyttning sker 1 mars 2022. Platinan har redan två år före projektavslut nått en uthyrningsgrad på 67 procent. Redan vid projektstart var det klart att Scandic hyr 25 000 kvadratmeter. Sedan dess har även Wistrand Advokatbyrå och KPMG tecknat avtal.

BÄTTRE STADSMILJÖ

GODSTRANSPORTERNA i staden kan effektiviseras enormt. I både Stockholm och Malmö rullar sedan en tid tillbaka #ÄlskadeStad. Enkelt uttryckt handlar det om att samla godsleveranser till ett ställe, packa om och köra ut det med elfordon och samtidigt ta med avfallet tillbaka på samma runda.

Nu har det även startats ett samlastningsprojekt i Göteborg, där Nordstan blir experimentverkstad. Det så kallade smooth-projektet, lett av Volvokoncernen, har som mål att på tre år minska mängden transporter till innerstaden med minst 40 procent och antalet fossildrivna fordon med 75 procent.

BEYOND US

Invigningen av Beyond Us lockade Malmöborna.

VARUMÄRKEN MÖTER KUNDER PÅ NYTT SÄTT

1 000 KVADRATMETER mode, livsstil, inredning och upplevelser. I oktober öppnade det nya konceptet Beyond Us på Södertull i centrala Malmö.

Beyond Us är en marknadsplats, eller ett slags mikrovaruhus, som ska underlätta för varumärken att etablera sig fysiskt. Ett tjugotal aktörer samsas under ett och samma tak och kan exponera, sälja och

marknadsföra sina produkter på ett flexibelt sätt utan större investeringar eller långa hyreskontrakt.

Här finns också showroom, paketutlämning, fik och öppna arbetsplatser.

Konceptet har utvecklats av Frida Roos och Petra Hodel från Voii Studios i samarbete med Vasakronan.

PLATTFORM FÖR FRAMTIDENS KONTOR

TILLSAMMANS MED PropTech-bolaget Tmpl Solutions utvecklar Vasakronan en digital plattform som ska bli gränssnittet för framtidens kontorstjänster. Med det gemensamma bolaget Tmpl Work är ambitionen att skapa en branschstandard och göra den tillgänglig för andra fastighetsbolag, till att börja med i Norden.

Satsningen syftar till att underlätta hyresgästers

vardag. På ett och samma ställe ska man bland annat kunna beställa olika typer av service och tjänster samt på ett enklare sätt få access till de utrymmen man behöver. Kring plattformen kommer man att kunna bygga hela tjänsteinnehållet i framtidens kontor. Till en början kommer den användas i Arena, Vasakronans eget coworking-koncept.

SÅ EN SISTA DETALJ...

LIVET PÅ EN PINNE

MAGASIN X i Uppsala blir Sveriges största kontorsbyggnad med en stomme helt i trä. Det första spadtaget har nu tagits. Som symbol för att det är ett trähus som växer fram planterades en liten pinne. Men inte vilken pinne som helst. Den är en noga utvald häggmispel som Vasakronans hållbarhetschef Anna Denell tagit från sin trädgård. Förhoppningsvis klarar pinnen livet i krukan så att den kan planteras om och blomma när Magasin x är klart 2021.